

L' Avenç

ANY I.

NOMBRE 11

Lladó 1.er Juny 1916

PERIÒDIC QUINZENAL

: : : : PORTA-VEU : : : :
DEL PARTIT D'UNIÓ FEDERAL
NACIONALISTA REPUBLICANA

Garrotxà

Preus de subscripció: 75 cèntims el trimestre

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

No's retornan els originals encar que no's publiquin.

NOMBRE SOLT 10 CÉNTIMS

PAGO A LA BESTRETA

CENTRE NACIONALISTA REPUBLICÀ FEDERAL

Dels articles firmats ne son responsables llurs autors.

EL NACIONALISME REGENERADOR

Som bon xic rebecs els catalans per a adaptar-nos a les arts de la política.

No ens han fet assolir la major suma de perfecció els dotze anys d'actuació continuada, no han fet no que fos l'iniciació d'una darrera etapa cap a la consecució dels nostres ideals, i tot per la rebequeria nostre, que abans s'atribuïa als segles que n'havien viscut apartats, i d'ençà del regim modern, als deplorables mestres que havíem tingut en els directors de la política castellana i per no haver-nos-en sapigut desfer en temps oportú, encare sofrim les conseqüències d'un teixit de perniciosos hàbitus i fondes confusions que aquesta ems encomaná.

Els precursors del moviment nacionalista de la nostra terra al començar les seves creuades en pro de la bona nova, deien que el pendre cós de doctrina i de tàctica política, el doll de sentiments i d'aspiracions que infantaren l'actual Nacionalisme conscient, se regeneraren modalitats de pensament en la conducta a seguir que encare perduren i han estat, son i serán causas d'erros i pèrdua de forces lamentables. Concretant: no es treu profit per a la causa comú d'altre modo que escatint-ho públicament i aclarint amb la dita de tots, opinions i conceptes.

No han donat per a Catalunya aquells resultats que el Nacionalisme persegueix les dugues solucions simples que ems ofereix el problema de la política catalana amb relació els demés partits espanyols, després d'haver sigut assejades durant un nombre considerable d'anys. I es que en l'aplicació d'aquelles solucions, s'ha fugit de punts concrets que son els que la massa comprén integrament i se mou expontaneament per a defensar-los amb tot el braó del seu sentimentalisme creador,

Ara més que mai es precís que el Nacionalisme, alliconat pels assaigs de pràctiques velles, propies dels partits sense contingut ideologic, que's moren en un medi abulic o d'indiferentisme, estengui la seva acció, cohesionant-la amb les forces disperses que serán en el dia de demá la seva força més positiva, i fixés el criteri, posanhi tot el seu esforç en cada un dels problemes que a diari se presenten en les manifestacions de la vida pública, prenen per norma i guia del seu pensament i de la seva voluntat les reivindicacions definitives de la nostra aimada Catalunya.

No pot ésser una cosa efimera i flor d'un dia, que extingeix la seva flaira benefactora a la primera ventada pestilenta que's desencadeni, volgüent ofegar aquells efluvís de gloria que fou la mes bella esperança per a la nostra terra en aquets moments de tràgica engoixa, la complexitat de matjos, pensaments i organitzacions del Nacionalisme.

Després d'haver transcorregut uns anys batallant en mitj de les mes greus turbulències, l'ideal nacionalista es redressa per a continuar la seva ruta, adoptant noves modalitats, d'acord amb les pràctiques que exigeixen les democracies renovelladores de procediment i tàctiques a seguir.

La política catalana s'ha de desenrotllar d'acord amb les aspiracions del nostre poble, confortentse amb l'essencia dels nostres ideals. Hi han hagut moments en que aquest vell somni semblava haver cristallitzat definitivament en la realitat, marcant una separació definitiva i clara davant dels partits polítics espanyols. Empró les velles pràctiques d'aquest i adhuc, en el seu contingut de dreita, ha fet fracassar tot intent d'assegurar el predomini nacionalista i aquest ha hagut d'assegurar la defensa, i aixís hem vist dividir els seus exèrcits en dugues ales les quals s'han mogut separatament per a salvaguardar lo que es d'interés comú i que afermerá la raó d'ésser de la substancialitat regeneradora del Nacionalisme, doctrina de sana llibertat que té per virtualitat immortal l'existència de la nostra Catalunya.

FARIA.

La campanya parlamentària de la Lliga

Sembla que la Lliga Regionalista esperava la desfeta de l'Esquerra Catalana per a proclamar-se, aquella, representació d'una «Unitat catalana» festejada amb el dinar dels cinc mil. Per això l'anunci que fant els parlamentaris regionalistes d'anar al Congrés a plantejar en tota la seva amplitut el problema nacionalista català, nosaltres, els nacionalistes que alhora que estimem la llibertat dels pobles estimem també la llibertat dels homes i aspirém a una organització social mes justa que l'actual, hem de pendre amb cert rezel l'anunci de la batalla que'ls regionalistes van a donar al Parlament; ja que hi ha motius per a pensar que, mes que un fi plenament nacionalista, els regionalistes persegueixen un fi polític. Tenim el dubte de si enlloc d'anar a defensar Catalunya, els regionalistes, van a combatre a un partit polític per el sol fet d'esser el qui te'l nom de lliberal dels dos que alternen en el govern de l'Estat.

En aquestes eleccions legislatives passades que constituïen el preliminar de la batalla que ara vol donar la Lliga en defensa del nacionalisme, hem vist per exemple, en el nostre Empordà, com els regionalistes combatien al nacionalista Salvatella per a ajudar al cacic Cusi, an aquest qui era la bandera dels eterns enemics de la catalanització del nostre Empordà.

Acostumats a haver-nos de barallar, sempre front a front dels regionalistes, fins a voltes en qüestions de nacionalisme, ara, al emprendre la Lliga una campanya nacionalista, no sentim de moment aquell entusiasme que com a nacionalistes hauriem de sentir, perque tenim, com deixem apuntat, motius per estar predisposats en contra de tot lo que fa la Lliga.

Per a la defensa de la llengua catalana i del dret de Catalunya a tenir una legislació i un govern que regeixen la vida interior del nostre poble, no hem de regatejar el nostre assentiment i si els regionalistes ho fan de bona fé, han de tenir el concurs de totes les forces catalanes que siguin veritablement autonomistes, de tots els homes que siguin aimants de Catalunya, de Catalunya catalana, tal com te'l dret indiscutible d'esser.

EUGENI MONFORT.

L'ÀNIMA DE CATALUNYA

Pomposament, la Lliga, ha celebrat la festa de l'Unitat catalana; festa en que hi prenia seient, no la massa d'un partit, sino l'ànima de Catalunya.

Segons las paraules d'un dels assistents a la festa, la Lliga no representaba el cos, la materia d'un partit si no que amb tota aquella colectivitat hi estava representat l'esperit d'una patria prenyada d'ansias de llibertat, d'una patria que vol europitzar-se—no amb el sentit d'avui—d'una patria que aspira lo de Irlanda, Polonia; d'una patria que son ideal es l'Autonomia. ¿Oi que si?

Doncs, jo, quasi creuria que no. En plau dir que ja a la sortida del Palau—on hi donaren un miting—tots sentian ansias d'allunyar-se de la ciutat, políticament, corrompuda per respirar els aires purs de montanya a fi de que, aquest element indispensable per la vida, sanejés las corrupcions polítiques, les concupiscencias idealísticas, les pasions despóticas i caciquils que, com a segell intangible portan en totes las sevas manifestacions. Es tras-ladaren al Parc Güell, exuberant de verdor al ensemps que l'ambient enbaumat d'aromas i fragancias primaverals, per a que purifiqués sas pensas buidas de tot ideal.

I dic de tot ideal perque el fi que sols persegueixen aquets Srs. de la Lliga no es altre que el de satisfer les baixes concupiscencias polítiques que s'han engendrat uns amb altres.

El partit de la Lliga es l'arreglegadiç de tots els corromputs en la política. La Lliga es el partit on hi troban hostatge tots els renegats de qualsevol partit.

I un partit on hi tinguin cabuda tota clase de gent i tota clase d'ideals no pot oferir, ja mai, una veritable unitat de idealització.

Además cal convenir en que no son ras els de major nombre. Hi han altres colectivitats mes nombrosas qu'els que formen els de la Lliga. En el Congrés formen una minoria de 14 diputats i com molt bé els hi digué l'Alba—actual ministre d'Hisenda—donant a compendra hasta on arriba el cinisme dels regionalistes que, s'extranyaba molt que siguent els regionalistes 14 que prenen seient al Congrés volguin ésser els representants de Catalunya tota vegada qu'els diputats dels demás partits sumaben més del doble.

I de la sort d'haver tret 14 districtes no poden pas enorgullir-sen, perque no tenen prou armas per sortir triufants en eix nombre de parlamentaris; puig el día en que la disort que a nosaltres republicans ens aclapara de romandre dividits desapareixi i formem un sol esperit republicà ¡ai! pobret del partit o agrupació que vulga oposarse a nosaltres, ja pot allunyar-se dels camps politics si no vol sortir chasquejat. ¿Perqué?

Perque Catalunya es republicana. Catalunya te impregnadas en el cor les ansias de llibertat de la dolça França. Per ço recordan al poeta que diu que l'home te dugas patrias, la seva i França, també podem dir-ho de Catalunya, perque es lliure.

I allí on imperi la llibertat i la República, ja

mai un partit sens cap ideal, una agrupació que tot ho «lliga» pot assolir una victòria definitiva.

Per ço puc refutá les paraules d'aquell Sr. que digué, qu'ells representaben l'ánima de Catalunya en la festa de la suposada Unió catalana.

I per ço nosaltres republicans de Catalunya podem dir, qu'el día que vingui la Unió—que no es fácil tan com es digui republicá un prestigiós personatge molt influent a Catalunya—nosaltres i cap mes partit assolirem la majoria parlamentaria catalana i per conseqüència la representació i l'ánima de Catalunya.

JOAN FORMENT.

S. Pere Pescador-Maig-1916.

França i la parla catalana

El Govern de la República francesa ha publicat un decret ara de poc, advertint que tota correspondència postal no escrita en un idioma regonegut oficialment, seria interceptada per la censura, dificultant la circulació de cartes escrites en dialectes.

El digníssim diputat catalá elegit pels Pirineus Orientals senyor Brousse, davant d'aquest decret telegrafia al president del Consell, al ministre d'Afers exteriors i als de la Guerra i Comunicacions demanant per el catalá els mateixos drets que per a les llengües regonegudes com oficials.

La petició del diputat catalá obtingué complida satisfacció. El senyor Clémentel, ministre francès de Comunicacions, va fer saber al senyor Brousse de la decisió del Govern de la República en la carta que copiém a continuació:

«París, 9 Maig de 1916.

Senyor diputat i estimat company: En resposta al telegrama que haveu tingut a bé dirigir-me el 22 d'Abril, a la vegada que al senyor ministre de la Guerra, tinc l'honor de fer-vos avinent que en raó dels motius indicats, l'autoritat militar acaba de decidir que amb caràcter excepcional les cartes escrites en catalá, llengua no oficial, serán, no res menys, admeses a la censura.

Tinc una gran satisfacció en comunicar-vos aquesta decisió. El ministre de Comerç, de Correus i Telégrafs.—Clémentel».

Es digne d'elogi la decisió del Govern de la República Francesa si tenim en compte la molta i complicada feina que pot ocasionar l'haver de censurar tantes mils cartes escrites en tota mena d'idiomas i fins de dialectes, emperó quant se tracta de la correspondència adreçada als dos milers de catalans que lluiten per la victòria de França, aleshores la cosa requereix mesures excepcionals,

EL CORB

(Conclusió)

D'aquesta manera vaig romandre somniant, conjecturant, però sense dirigir ja ni una sola síl·laba al aucell, quals ulls ardents m'abusavent allavors, fins el fons del cor; tractaba d'endevinar, i el meu cap descansava tovament en el vellut acaronat per la llum de la làmpara, en el vellut violeta, amanyagat per la llum de la llantia i que el seu cap, el d'*Ella*, no apretará ja—¡Ah, mai mes!

Llavors vaig imaginar que'l aire s'espeseia, perfumat per un encenser invisible, que balenceixaven serafins quals passos fregaven la catifa de la estancia.

—¡Desgraciat! vaig exclamar, el teu Deu t'ha enviat per els seus àngels el bál·sam del oblit per a els teus recorts de Lenora! Beu ¡oh! beu eix bál·sam i oblida aquesta Lenora perduda!

El corb digué:

—¡Mai més!

—¡Profeta! vaig prorrompre, ser de desgraciat ¡Aucell o dimoni, però sempre profeta! Be sias un enviat del Tentador, o be t'hagi llençat la tempestat sobre aquesta terra deserta, embruixada, en aquesta habitació ont l'Horror hostatja—digam sincerament, t'ho prego, ¿existeix, existeix aquí un bál·sam de Judea?

¡Digas, digas, t'ho suplico!

El corb digué:

—¡Mai més!

—¡Profeta! digué jo, ser de desgracia, aucell o dimoni, però sempre profeta! Per aquet cel estés damunt dels nostres caps, per aqueix Deu que amdós adorem, digas a aquesta ànima aclaparada de dolor si en el llunyá Paradís, podrá abraçar a una santa donzella que 'ls àngels anomenen Lenora, abraçar a una preciosa i resplendent donzella que'ls àngels anomenen Lenora!

El corb digué:

—¡Mai més!

—Que aquesta paraula sia la senyal de nostre separació, aucell o dimoni; vaig exclamar incorporant-me. Torna a la tempestat, torna a la platja de la nit plutoniana; no deixis aquí ni una sola pluma negra com a record de la mentida que la teva ànima ha proferit; deixa la meva soletat inviolada; abandona aquest bust; arrenca el teu bec del meu cor i precipita el teu espectre lluny de la meva porta!

El corb digué:

—¡Mai més!

I el corb, inmutable permanece instalat sobre el bust Palas, damunt de la porta del meu quarto, i els seus ulls tenen gran semblança amb els d'un

dimoni que somnia; i la llum de la làmpara, corrent sobre d'ell, projecta la seva ombra en el paviment, i la meva ànima, fora del cercle d'aquesta ombra que jau surant en el paviment, no podrà aixecar-se.—¡Mai més!

NARCÍS ROBERT.

L'ACTA DE GIRONA

Com a conseqüència de la política arbitraria d'uns governants abjectes, sufrim les calamitats més lamentables i els desordres més inconcebibles.

En les últimes eleccions s'ha demostrat clarament la despreocupació governativa, empleant les mides més coercitives, en perjudici de l'escarnit sufragi universal.

Després de cometre tota classe d'atropells contra la opinió del cós electoral, acabades les eleccions consumen els actes arbitraris iniciats com per exemple amb l'aprobació de l'anulació de l'acta de Girona, proposada pel Tribunal Suprem.

Com no condoldre'ns de la anulació de dita acta, si s'infereix una ofensa a la voluntat dels electors de Girona? I també s'intenta privar al Partit Federal d'una representació en el Congrés, que en justícia li correspon.

I tot per les intrigues i calumnies d'aquets disfressats carlistes que's titulen regionalistes, que son doblement hipòcrites, ja que no tenen la franquesa d'aquells antics fanàtics que declaraven fervents lo que'ls dictava la seva consciència.

Les protestes presentades per el senyor Massó, candidat regionalista derrotat, están faltades de la veritat i validés que es requereix en aquets cassos, i, no obstant aixó, el Tribunal Suprem dictamina d'un modo arbitrari l'anulació de l'acta, contradint aixís la serietat i la competència de que disfruta en la opinió pública, com a únic organisme formal existent a Espanya.

Ja en la discussió d'altres actes alguns oradors han remarcat en el Congrés l'incompetència en aquets assumptes del mentat Tribunal, i la necessitat de que el Congrés sigui l'únic lloc on puguin discutir-se, aclarar-se i aprovar-se les protestes referents a les actes.

En una de les sessions de la setmana passada, l'Alcalá Zamora feu una frase reveladora de la opinió que té formada dit diputat del Tribunal Suprem, en lo que es refereix en aquets assumptes, dient que la disciplina al Papat no el privava de combatir al Califat de Córdoba.

I nosaltres que mirem en una altre vidre les

polítiques madrilenyes, afirmem que igualment i amb les mateixes raons s'ha de combatir a Romanones i al Tribunal Suprem, ja que l'un proposa injustament i l'altre fa seves aquelles paraules de Canalejas que al referir-se an aquests informes manifestava: «A on diu proposta, jo llegeixo sentència».

Un lleuger raig de llum sembla veure's en la frase pronunciada el dijous de l'altre setmana per en Romanones al dir que se sentia disposat a variar de procediment en la resolució, per el Congrés, d'actes anulades, si de l'examen d'aquestes veu lligat el moment per a tal variació. En aquest cas s'hauria de variar. No obstant, desconfiem de l'astut Compte.

FRANÇA

Digne de tot elogi es el Govern francès, per la doble atenció tinguda amb Catalunya, concedint un valió present a la Biblioteca de l'Institut d'Estudis Catalans i regoneixent l'oficialitat de la llengua catalana.

El Govern francès que s'ha avençat als nostres governs centrals regoneixent l'oficialitat de la llengua catalana, fent justícia plena—no una simple guspira—a la nostra causa, mereix tota mena d'elogis per part dels verdaders nacionalistes que en aquesta ocasió, lluny de regatejar el tribut que aquell se mereix han d'exterioritzar la seva joia per haver vist que's feia justícia a la més santa de las aspiracions que senten els homes que professen els nostres enlairats ideals de patria i llibertat.

Nosaltres que encare que apartats del teatre de la guerra seguim amb la mirada ficsa en els camps de batalla esperant el triomf definitiu d'aquets exèrcits que lluiten per a la causa santa de la llibertat, remerciém com a bons fills de Catalunya el donatiu que feu el Govern francès a la Biblioteca de l'Institut d'Estudis Catalans i no podem menys que desde aquestes humils columnes enviar una salutació a la vehina França per a l'amor que ha demostrat envers Catalunya fent plena justícia a nostra bella parla.

